

Prædiken til 6. søndag efter trinitatis

Matt. 5, 20-26

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Hvis jeres retfærdighed ikke langt overgår de skriftkloges og farisæernes, kommer I slet ikke ind i Himmeriget. I har hørt, at der er sagt til de gamle: »Du må ikke begå drab,« og: »Den, der begår drab, skal kendes skyldig af domstolen.« Men jeg siger jer: Enhver, som bliver vred på sin broder, skal kendes skyldig af domstolen; den, der siger: Raka! til sin broder, skal kendes skyldig af Det store Råd; den, der siger: Tåbe! skal dømmes til Helvedes ild. Når du derfor bringer din gave til alteret og dér kommer i tanker om, at din broder har noget mod dig, så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave. Skynd dig at blive enig med din modpart, mens du er på vej sammen med ham, så din modpart ikke overgiver dig til dommeren og dommeren igen til fangevogteren, og du kastes i fængsel. Sandelig siger jeg dig: Du slipper ikke ud derfra, før du har betalt den sidste øre.« Matthæusevangeliet 5,20-26

Den tyske kunstner Philip Otto Runge, der levede i 1700-tallet, har lavet et værk, ”Genrescenen”, sammensat af nogle små uskyldige hvide papirklip. Ved første øjekast. Men ser man nærmere efter, opdager man, at motiverne er scener fra hverdagen, men ikke de uskyldigste af dem. To personer diskuterer ivrigt foran et hus. Er de uvenner? To er oppe at slås. Et sted står fire mennesker sammen, den ene sætter de andre på plads. En voksen har rejst sig fra sin stol og dæmper børnene på deres kæpheste. En søster slår sin lillesøster, mens moren sidder og læser. Nederst har en mand med sin sabel hugget hovedet af én, som ligger på jorden. Der er én, som bøjer sig over det, og én som lister væk. Fordi personerne er i hvid silhuet og forbliver ukendte og navnløse, forvandler billedet sig til et spejlbillede: Vi ser os selv. Udefra.

Det er for de fleste muligt at komme igennem livet uden at slå andre mennesker ihjel. Det ligger de fleste af os fjernt at gribe til våben og dræbe. Heldigvis. Det skulle man tro at Jesus også kunne være tilfreds med, når han mødte sine tilhørere og nøjes med at rose, at de følger de vigtigste bud i loven.

Men han stopper slet ikke der, i sin prædiken på bjerget, som varer endnu længere end denne perikope.

"Enhver, der bliver vred, har gjort sig skyldig" siger han. Ja, enhver, der råber skældsord efter en anden, har gjort sig fortjent til Helvedes ild! Intet mindre. Bjergprædiken er fyldt med umulige krav, for hvem kan sige sig fri for at være blevet så vred, at der fløj mindre pæne ord ud af munden. Der er mange andre umulige krav. Lige fra påbud om at skulle elske sine fjender til ord om, at enhver, der kaster et lystent blik mod en anden mands kone, allerede ved det blik har brudt sit ægteskab. Hvorfor stiller Jesus sine tilhørere – og dermed os - over for de her umulige opgaver? Som vi ikke kan løse. Og er der alligevel ikke forskel på et ord og et mord? Åbenbart ikke i Guds matematikbog. Der er ikke forskel på morderen og den vrede.

Vi kommer altså til kort. For vrede ord er sluppet ud af de flestes mund. Mener han det virkelig, når han siger, at enhver som bliver vred, skal kendes skyldig? Og var det da for resten ikke ham selv, der engang blev så vred, at han væltede vekselernes boder og duehandlernes stader og med vrede ord drev dem ud af templet i Jerusalem? Det hænger jo ikke sammen! Vi hører også om vrede mange steder i bibelen.

Der er historien om, hvordan Kain slog sin bror, Abel, ihjel, fordi han var vred og misundelig på ham. Vi har også hørt, at Gud selv blev vred og sendte en syndflod. Moses smadrede lovens tavler, da han var vred

over, at folket havde bygget en guldkalv. Og så er der vrede Job, der havde mistet alt det, han havde, skældte Gud ud og ønskede, at han aldrig var blevet født. Vreden afspejler sig også i mange af salmerne i Det Gamle Testamente. Der er en salmist, der skælder Gud ud og spørger: "Du, Gud, er mit værn, hvorfor har du forstødt mig?"

I Det Nye Testamente er vreden også en af de følelser, der dukker op: Disciplene blev vrede, når der var mennesker, der forstyrrede Jesus. 10 af disciplene blev vrede på to af disciplene, fordi de prøvede at tiltuske sig nogle særligt betydningsfulde pladser ved Jesu side i Guds rige.

Jesus blev selv vred flere gange: Dengang de havde gjort templet til en røverkule med vild handel på tempelpladsen; eller da disciplene prøvede at forhindre de små børn i at komme til ham; og han blev vred på Peter, fordi han ikke forstod, hvad det var, der skulle ske i påsken i Jerusalem. Så vreden er en velkendt følelse i Bibelen.

Lad os tale om to forskellige typer af vrede: Der er den opbyggende og forandrende, og så er der den nedbrydende og ødelæggende. Den opbyggende og forandrende vrede er, når vi ser uretfærdighed og undertrykkelse. Så gør det næsten ondt i brystet på os og vi må følge hjertet og protestere! Og vi må godt blive vrede, når vi ser uretfærdighed og ondskab mellem mennesker. Vreden kan nemlig godt blive konstruktiv i de tilfælde. Men så er der også den nedbrydende og ødelæggende form for vrede. Den vrede, der ødelægger os selv eller andre mennesker.

Det er den vrede, der har sat krige og terror i gang ude i verden. Og i vores liv er en altomfattende, nedbrydende vrede, der kommer til at styre hele vores liv. Det er, når vi er sure på et bestemt menneske i årevis. Det er, når vi dyrker vreden; kredser om den igen og igen. Når vreden indtager os fuldt og helt. Ordet "vrede" er nemlig et fællesgermansk ord, der i sin grundbetydning betyder: Forvreden. Vrede er også i familie med ordet "vrang," og her er der ikke lang til ordet "vrangforestilling." Vi kan nemlig gå og danne forkerte billeder om den, vi er vrede på. Der ikke længere har hold i virkeligheden. Vi kan kredse og dyrke en forvrænget forestilling. Så bliver det forvrængede billede og de mørke tanker destruktive, også for vores sind.

Jesus sætter tingene på spidsen i sine ord i bjergprædiken. Det er nok det, der skal til, for at åbne vores øjne og se det. Det er en øjenåbner. Ligesom den med bjælken og splinten. Hvorfor ser vi ikke bjælken i vort eget øje, men kun splinten i vores brors? Jesus åbner vores øjne og viser os, at alle mennesker er skyldige. At vi alle bærer på skyld. At vi alle er lige når det kommer til stykket – ingen uden skyld. Vi kan ikke løse de umulige opgaver, han giver os. Men dér, hvor vi kommer til kort, dér tager læreren over.

Selv om vi godt ved, at vi fejler og bliver vrede og sure og urimelige og gør os skyldige i både det ene og det andet – så er vi stadig Guds børn. Og når vi svigter livet og kærligheden, hinanden og os selv, - så svig-

ter Guds kærlighed til os aldrig.

I Kristus, der har besejret synden og døden, har Gud givet mennesket del i sin egen retfærdighed. En retfærdighed, der er større end de skriftkloges. De skriftkloges lov er afløst af det store evangelium – det glædelige budskab om at Gud tilbyder os sin kærlige forsoning uanset hvad vi gør os skyldige i. Jesus siger til os: Skynd jer nu at blive gode venner igen! Gå hen og forlig dig med din bror og kom så.

Og det er dét vi skal – vi skal gå vor næste og vor fjende i møde og slutte fred. Det er ikke nok at vi overholder lovens bogstav og lader være med at slå hinanden ihjel. Vi kan og skal gå længere end det. Vi skal øve os i ikke at ødelægge livet for hinanden men derimod fremme liv og glæde og kærlighed. Og når det går galt så forsøge os igen. Det er os, der skal give vores tilgivelse til vor næste, men gaven i sig selv – er fra Gud. Den løber som en tråd fra himmel til jord, til vor næste gennem os og skaber Guds fred på jord. Det kaldes forsoning.

Det er også forsoning, Desmond Tutu har skrevet så meget om. Det har provokeret nogle – også mig – at han beskriver hvor opløftet og henrykt, han bliver når et offer tilgiver sin bøddel – for sikke et pres på offeret og findes der ikke ting, der ikke kan tilgives af os? Jo, det tror jeg, men jeg tror samtidig, Tutu er et godt forbillede, fordi vi nogle gange skal anstrenge os for at tilgive, gøre os umage. Det kan overgå vore menneskelige evner, men mange gange er det et

spørgsmål om at vove at satse os selv, tror jeg.

Hvis bare vi kunne se ud over vor egen retfærdighedssans! Kierkegaard sætter det på spidsen i skriftet Kærlighedens Gerninger og siger: At kæmpe ved hjælp af det gode mod fjenden, det er ædelt; men at kæmpe for fjenden og mod hvem? Mod sig selv, om man så vil: det er, ja det er kærligt, eller det er forsonlighed i kærlighed. (KG VIII. Forsonlighedens Seier i Kjerlighed, som vinder den Overvundne, SKS 9, 331) Kierkegaard henviser netop til det bibelske eksempel, vi netop hører denne søndag, med at gå ud og forlige sig med sin bror. Giv tilgivelsen førend den overhovedet forlanges, siger han et andet sted. Gå foran. Følg Kristus i hans tilgivelse. ”Tilgiv hinanden, som Kristus tilgav jer”, som der står i en af de tekster vi læser ved en vielse.

Der er arbejde nok i livet forude, ikke kun for nygifte og for gamle ægtefolk, men for os alle! Og over alt dette skal vi iføre os kærligheden, som er fuldkommenhedens bånd, med Paulus’ ord. Det vil sige at lytte til ordet om Guds kærlighed, at tro det og stille os ind under det, så vi er bevidste om at al den kærlighed, vi rækker hinanden, har sit guddommelige udspring. For til himlene rækker Guds miskundhed, hans trofasthed når skyerne.

Og derfor siger vi: Lov og tak og evig ære være dig vor Gud; Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i

al evighed.
Amen

Dorte Østergaard Christensen
Gentofte Kirke

Salmer (den Danske Salmebog):

Nr. 31: Til himlene rækker din miskundhed, Gud
Nr. 396: Min mund og mit hjerte
Nr. 686: Min sjæl, om du vil nogen tid
Nr. 696: Kærlighed er lysets kilde
Nr. 487: Nu fryde sig hver kristen mand (under nadver)
Nr. 289: Nu bede vi den Helligånd

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk